

WYROK Z DNIA 10 MAJA 2007 R.
SNO 26/07

Przewodniczący: sędzia SN Józef Szewczyk.

Sędziowie SN: Helena Ciepla, Roman Kuczyński (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny z udziałem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego – sędziego Sądu Okręgowego i sędziego Wyższego Sądu Odwoławczego – przedstawiciela Krajowej Rady Sądownictwa po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2007 r. sprawy sędziego Sądu Rejonowego w związku z odwołaniami Ministra Sprawiedliwości i Krajowej Rady Sądownictwa na niekorzyść od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 grudnia 2006 r., sygn. akt (...)

1. zmienił zaskarżony wyrok w pkt III i IV w ten sposób, że w miejsce orzeczonych kar upomnienia, na podstawie art. 109 § 1 pkt 4 Prawa o ustroju sądów powszechnych, wymierzył karę przeniesienia na inne miejsce służbowe w okręgu Sądu Apelacyjnego;
2. kosztami postępowania odwoławczego obciążył Skarb Państwa.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 18 grudnia 2006 r. uznał obwinionego – sędziego Sądu Rejonowego za winnego zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych:

I. z art. 90 w związku z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) polegającego na tym, że w okresie od dnia 21 maja 2003 r. do dnia 8 września 2003 r. zaniechał zawiadomienia Prezesa Sądu Okręgowego o postępowaniu egzekucyjnym w sprawie PKO BP S.A. I Oddział w B. przeciwko Ewie M. i Julicie M., sygn. akt I CO 4833/02 i II KM 563/02, w którym wystąpił w charakterze uczestnika licytacji i nabył nieruchomość – i na podstawie art. 108 § 2 Prawa o u.s.p. umorzył postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej za ten czyn;

II. z art. 107 § 1 Prawa o u.s.p. polegającego na tym, że w okresie od dnia 21 maja 2003 r. do dnia 8 września 2003 r. uchybił godności sprawowanego urzędu w ten sposób, że dnia 21 maja 2003 r. wziął udział w nadzorowanej przez sędziego X. Y. licytacji prowadzonej w Sądzie Rejonowym – I Wydziale Cywilnym, w którym orzekał jako sędzia i tą drogą w dniu 8 września 2003 r. nabył prawo własności nieruchomości lokalu mieszkalnego, z którego egzekucję prowadził komornik tego

Sądu w sprawie II KM 563/02 – i na podstawie art. 108 § 2 Prawa o u.s.p. umorzył postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej za ten czyn;

III. z art. 90 w związku z art. 107 § 1 Prawa o u.s.p. polegającego na tym, że w dniu 15 kwietnia 2005 r. zaniechał zawiadomienia Prezesa Sądu Okręgowego o postępowaniu egzekucyjnym, w sprawie z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w B. przeciwko Halinie B. i Czesławowi B. (sygn. akt I Co 683/97 i I KM 59/97), w którym jako pełnomocnik licytantów X. Y. i Aleksandry Z. Y. wziął udział w licytacji prowadzonej w Sądzie Rejonowym – I Wydziale Cywilnym, w którym orzekał jako sędzia, a egzekucję prowadził komornik tego Sądu w sprawie I KM 59/97 i za to, na podstawie art. 109 § 1 pkt 1 u.s.p. wymierzył mu karę dyscyplinarną upomnienia;

IV. z art. 107 § 1 Prawa o u.s.p. polegającego na tym, że w dniu 15 kwietnia 2005 r. uchybił godności sprawowanego urzędu w ten sposób, że jako pełnomocnik licytantów X. Y. i Aleksandry Z. Y. wziął udział w licytacji prowadzonej w Sądzie Rejonowym – I Wydziale Cywilnym, w którym orzekał jako sędzia, a egzekucję prowadził komornik tego Sądu w sprawie I KM 59/97 i za to, na podstawie art. 109 § 1 pkt 1 u.s.p. wymierzył mu karę dyscyplinarną upomnienia.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny ustalił, że obwiniony został zatrudniony w Sądzie Rejonowym na stanowisku asesora sądowego od dnia 20 października 1998 r., a od dnia 16 stycznia 2001 r. powołany został na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego i od dnia 1 sierpnia 2006 r. orzekał w I Wydziale Cywilnym tego Sądu. Dnia 4 sierpnia 2006 r. obwiniony sędzia Sądu Rejonowego zrzekł się stanowiska sędziego, zaś dnia 27 września 2006 r. cofnął to zrzeczenie. Według ustaleń Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w Sądzie Rejonowym prowadzone było przez komornika tego Sądu, od lipca 2002 r., postępowanie egzekucyjne (sygn. akt II KM 563/02) z wniosku PKO BP S.A. I Oddział w B. przeciwko Ewie M. i Julicie M. odnośnie do nieruchomości (lokalu mieszkalnego) położonej w B. przy ul. 11 Listopada 8 m. 33, a stanowiącej własność dłużników. Dnia 21 maja 2003 r. pod nadzorem orzekającego wówczas w Sądzie Rejonowym sędziego X. Y. odbyła się licytacja tej nieruchomości, przy czym do licytacji przystąpił orzekający w tym samym Wydziale Sądu obwiniony sędzia Sądu Rejonowego, który zaoferował cenę wywoławczą w wysokości 38 625 zł i wygrał przetarg, a postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 21 maja 2003 r. (I Co 4833/02) udzielono przybicia prawa własności na rzecz obwinionego, na rzecz którego też postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 1 września 2003 r. przysądzono prawo własności.

Ponadto ustalono, że komornik Sądu Rejonowego prowadził egzekucję w sprawie I KM 59/97 z wniosku ZUS Oddział w B. przeciwko Halinie B. i Czesławowi B., skierowanej do nieruchomości zabudowanej o pow. 268 m² położonej w B. przy ul. Krakowskiej 15, oszacowanej na dzień 2 grudnia 1998 r. na 352 000 zł wartości

rynkowej; postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 9 września 1999 r., sygn. akt I Co 683/97, postępowanie w sprawie umorzono wobec nie dojścia do sprzedaży nieruchomości na drugiej licytacji i postępowanie egzekucyjne zostało zawieszono. Po jego podjęciu nieruchomość została ponownie opisana i oszacowana na dzień 17 kwietnia 2004 r. na kwotę 157 000 zł.

Skargę dłużników na czynności komornika rozpatrywał sędzia Sądu Rejonowego X. Y., który postanowieniem Sądu z dnia 30 czerwca 2004 r. (sygn. akt I Co 3992/04) skargę tę odrzucił. Stosunek służbowy sędziego X. Y. uległ rozwiązaniu z dniem 16 sierpnia 2004 r. W dniu 15 kwietnia 2005 r. odbyła się licytacja wyżej wymienionej nieruchomości, w której, jako pełnomocnik licytantów X. Y. i Aleksandry Z. Y. uczestniczył obwiniony sędzia Sądu Rejonowego.

W toku postępowania wyjaśniającego obwiniony nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych i wyjaśnił, że nabył na własność nieruchomość na licytacji prowadzonej przez komornika, ponieważ od wielu lat wynajmował mieszkanie i uznał, że czas zmienić tę sytuację, natomiast uczestnicząc w licytacji w charakterze pełnomocnika licytantów małżonków Y. chciał wyświadczyć koleżeńską przysługę koledze, z którym w przeszłości orzekał w tym samym wydziale Sądu Rejonowego. Obwiniony przyznał także, że w trybie art. 90 Prawa o u.s.p. nie zawiadomił Prezesa Sądu Okręgowego o sprawach sądowych, w których wystąpił jako uczestnik postępowania.

Na rozprawie dyscyplinarnej obwiniony sędzia Sądu Rejonowego zgłosił wnioski o dobrowolne poddanie się karze w trybie art. 387 § 1 k.p.k., przyznał się do popełnienia zarzucanych mu przewinień i wniósł o wymierzenie mu kary nagany. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wyraził zgodę na orzeczenie wnioskowanej kary z tym, iż odnośnie kar za czyny opisane w pkt. I i II upłynął 3-letni okres do wymierzenia kary, wobec czego wniósł o uznanie obwinionego za winnego ich popełnienia i umorzenie wymierzenia kary w tym zakresie, natomiast za czyny opisane w pkt. III i IV wniósł o wymierzenie kary nagany.

Obwiniony wyjaśnił, że uczestnicząc w licytacjach jako nabywca nie był świadomy konieczności zawiadomienia o tym Prezesa Sądu Okręgowego w trybie art. 90 Prawa o u.s.p., gdyż mieszkanie kupował dla siebie i w nim zamieszkał, w licytacji brały udział jeszcze trzy inne osoby, a występując jako pełnomocnik licytantów Y. nie uważał siebie za stronę lub uczestnika postępowania, tym bardziej, że w tej licytacji brało udział wielu licytantów, którzy zaoferowali wyższe kwoty.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny doszedł do przekonania, że nabycie przez sędziego Sądu Rejonowego na własność nieruchomości na licytacji prowadzonej przez komornika Sądu, w którym orzeka – gdy licytację nadzorował sędzia X. Y., a następnie uczestnictwo sędziego Sądu Rejonowego w licytacji jako pełnomocnika X. Y. i jego żony Z. Y. oraz niepowiadomienie o uczestnictwie w tych sprawach

sądowych Prezesa Sądu Okręgowego wyczerpuje znamiona przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 90 i art. 107 § 1 Prawa o u.s.p., a wyniki postępowania dowodowego uzasadniają przyjęcie, że obwiniony sędzia dopuścił się zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych.

Odnosnie do zarzutu niepowiadomienia Prezesa Sądu Okręgowego o uczestnictwie w licytacji i nabyciu nieruchomości oraz wzięcia udziału w tej nadzorowanej przez sędziego X. Y. licytacji (zarzut I i II) Sąd Dyscyplinarny, uznał je za przewinienia dyscyplinarne, orzekł o ich popełnieniu i na podstawie art. 108 § 2 Prawa o u.s.p. umorzył postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej, natomiast odnośnie zaniechania zawiadomienia Prezesa Sądu Okręgowego o przyjęciu pełnomocnictwa od licytantów X. Y. oraz Z. Y. i uczestnictwie w licytacji na ich rzecz (zarzut III i IV) Sąd Dyscyplinarny wymierzył obwinionemu karę upomnienia, uznając ją za adekwatną do popełnionych przewinień służbowych przy uwzględnieniu zrozumienia przez obwinionego naganności swego postępowania i wyrażenia skruchy przed Sądem. Zdaniem Sądu Dyscyplinarnego kara nagany (którą proponował obwiniony i którą zaakceptował Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego) byłaby zbyt surowa w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości tych czynów, wyrażonej skruchy i stosunkowo krótkiego okresu pełnienia przez sędziego urzędu.

Powyższy wyrok zaskarżył na niekorzyść obwinionego Minister Sprawiedliwości, a także Krajowa Rada Sądownictwa. Minister Sprawiedliwości zarzucił obrazę prawa materialnego – art. 109 § 1, 3 i 4 *in fine* Prawa o u.s.p. oraz rażącą niewspółmierność kar dyscyplinarnych upomnienia w stosunku do przypisanych obwinionemu w pkt III i IV przewinień dyscyplinarnych i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz wymierzenie obwinionemu kary dyscyplinarnej przeniesienia na inne miejsce służbowe (art. 109 § 1 pkt 4 Prawa o u.s.p.).

Krajowa Rada Sądownictwa zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na niesłusznym uznaniu, że przypisane obwinionemu przewinienia dyscyplinarne cechuje niski stopień społecznej szkodliwości, oraz rażącą niewspółmierność wymierzonej obwinionemu kary dyscyplinarnej w stosunku do przypisanych przewinień, nie odzwierciedlającej w istocie ani stopnia winy, ani też stopnia ich społecznej szkodliwości, nie spełniającej w związku z tym celów, jaki ma osiągnąć, i wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie wobec obwinionego kary dyscyplinarnej przeniesienia na inne miejsce służbowe.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny rozważył, co następuje:

Obydwa odwołania należy uznać za uzasadnione. W okresie dopuszczenia się przez obwinionego zarzucanych mu czynów obowiązywał już Zbiór Zasad Etyki Zawodowej Sędziów (załącznik do uchwały Nr 16/2003 Krajowej Rady Sądownictwa

z dnia 19 lutego 2003 r.). Zgodnie z § 3 Zbioru sędziemu nie wolno wykorzystywać swego statusu i prestiżu sprawowanego urzędu w celu wspierania interesu własnego lub innych osób, zaś według § 5 pkt 2 sędziego powinien unikać zachowań, które mogłyby przynieść ujmę godności sędziego lub osłabić zaufanie do jego bezstronności, nawet jeśli nie zostały wyodrębnione w Zbiorze. Jednocześnie, jak to stwierdził Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w wyroku z dnia 23 lutego 2006 r. (SNO 2/06) naruszenie przez sędziego przepisów Zbioru Etyki Zawodowej Sędziów, może być kwalifikowane jako przewinienie dyscyplinarne w rozumieniu art. 107 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych. Nakaz postępowania przez sędziego w sposób zgodny z zasadami etyki zawodu, a co za tym idzie możliwość przypisania sędziemu zachowania z nimi sprzecznego, naruszającego godność zawodu, jest niezależny też od tego, czy te zasady zostały skatalogowane i ujęte w postaci zbioru, bądź też, jeżeli zostały w takiej postaci ujęte – od ich wykładni dokonanej przez Krajową Radę Sądownictwa. „Nabycie przez sędziego na licytacji nieruchomości może stanowić naruszenie zakazu podejmowania przez sędziego działań finansowych, które mogą być odebrane jako wykorzystywanie jego pozycji zawodowej” (por. wyrok Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 13 października 2005 r., SNO 47/05). Sąd Najwyższy-Sąd Dyscyplinarny zgadza się z oceną obydwu skarżących, że postępowanie obwinionego mogło zostać odebrane przez osoby współpracujące lub uczestników licytacji jako wykorzystanie tego faktu dla ochrony interesów osób związanych z obwinionym sędzią i rodzić wątpliwości co do jego bezstronności. Takie postępowanie może wywierać niekorzystny wpływ na innych pracowników resortu sprawiedliwości i obniżać autorytet sędziego także poza środowiskiem pracy i w opinii publicznej, sprawiając wrażenie, że piastowanie stanowiska sędziego stwarza niczym nieusprawiedliwione przywileje, podrywające zaufanie do zasady równości wszystkich obywateli wobec prawa. Stąd też w ocenie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego pożądanego celu nie osiągnęłyby ani kara upomnienia, ani kara nagany wymierzona obwinionemu, bowiem kary te, poza uświadomieniem naganności postępowania i podwyższeniem krytycznej samooceny w omawianym przypadku nie przecinają powiązań, które legły u podstaw popełnionych przewinień.

Stąd też, zdaniem Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego, w przedmiotowym stanie faktycznym, karą właściwą dla obwinionego jest kara przeniesienia na inne miejsce służbowe.

Z powyższych motywów należało, na podstawie art. 109 § 1 pkt 4 Prawa o u.s.p., orzec jak w sentencji wyroku.